

Program hodowlany świń rasy złotnickiej pstrej

Poznań 2023

Spis treści

I. Cel programu hodowlanego w rozumieniu art. 8 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r.

II. Nazwa rasy

III. Charakterystyka rasy złotnickiej pstrej

1. Wzorzec rasy

2. Cechy podstawowe rasy złotnickiej pstrej

IV. Obszar geograficzny na którym realizowany jest program hodowlany świń rasy złotnickiej pstrej

V. System identyfikacji zwierząt hodowlanych

1. Ogólne informacje dotyczące identyfikacji

2. Indywidualna identyfikacja zwierząt hodowlanych zapewniająca wpisywanie tych zwierząt do księgi hodowlanej

VI. System ewidencjonowania rodowodów świń hodowlanych rasy złotnickiej pstrej wpisanych i kwalifikujących się do wpisania do sekcji głównej ksiąg hodowlanych

1. Struktura sekcji głównej księgi hodowlanej

2. Wpis do klas sekcji głównej księgi hodowlanej

a) Klasa podstawowa,

b) Klasa knurków i knurów hodowlanych,

c)Klasa loszek hodowlanych,

d)Klasa loch hodowlanych.

3. Archiwizacja danych rodowodowych-

4. Zakres rejestrowania danych

5. Świadectwa zootechniczne

a) Świadectwa zootechniczne dla zwierząt czystorasowych i ich materiału biologicznego wykorzystywanego do rozrodu

b) Odstępstwa od wymogów dotyczących wydawania, treści i formatu świadectw zootechnicznych dla handlu zwierzętami hodowlanymi i ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu

VII. Cele programu hodowlanego w zakresie selekcji i hodowli

VIII. System generowania, rejestracji, przekazywania i wykorzystania oceny wartości użytkowej świń rasy złotnickiej pstrej.

1. Ocena pokroju (budowy)

2. Ocena wartości użytkowej świń rasy złotnickiej pstrej obejmuje:

a) użytkowość rozplodową loch,

b) użytkowość tuczną i rzeźną loszek i knurków hodowlanych badaną przyżyciowo,

c) użytkowość tuczną i rzeźną badaną poubojowo w Stacjach Kontroli Użytkowości Tucznej i Rzeźnej Trzody Chlewnej

IX. System wykorzystywany do przeprowadzenia oceny genetycznej zwierząt

dla loch i knurów rasy złotnickiej pstrej

X. Regulamin rozstrzygania sporów z hodowcami

XI. Prawa i obowiązki hodowców uczestniczących w realizacji programu hodowlanego świń rasy złotnickiej pstrej

XII. Prawa i obowiązki prowadzącego księgę hodowlaną tj. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

XIII. Zapewnienie o prawie własności do zwierząt objętych programem hodowlanym świń rasy złotnickiej pstrej i prawie do podejmowania decyzji hodowlanych

XIV. Informacja o publikacji wyników oceny wartości użytkowej świń rasy złotnickiej pstrej

XV. Oświadczenie o liczbie zwierząt objętych programem hodowlanym rasy złotnickiej pstrej i wpisanych do księgi hodowlanej nadzorowanej przez Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

XVI. Załączniki

I. Cel programu hodowlanego w rozumieniu art. 8 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r.

Celem programu hodowlanego jest zachowanie rasy złotnickiej pstrej.

II. Nazwa rasy

Złotnicka pstra

III. Charakterystyka rasy złotnickiej pstrej

1. Wzorzec rasy

Rasa średniej wielkości. Masa dorosłych osobników - knury około 150 - 300 kg, lochy około 150 - 250 kg. Świnie o harmonijnej budowie ciała, dobrze związane, ale słabo umięśnione. Występuje w dwóch formach pokroju: formie bardziej i mniej prymitywnej.

Charakterystyczny dla rasy jest wyraźny dymorfizm płciowy, szczególnie w starszym wieku. U knurów występują zgrubienia skóry w okolicach łopatek tzw. szyldy, wyraźnie szerszy ryj z silnie rosnącymi kłami, dłuższa i gęściejsza szczecina wzdłuż linii grzbietu, wyraźnie grubszy kościec i mocniejsza konstytucja.

Sporadycznie rodzą się prosięta z liberią, widoczną szczególnie na pigmentowanej skórze.

Cecha pokroju	Forma bardziej prymitywna	Forma mniej prymitywna
głowa	duża lub średniej wielkości, z wąskim, średnio długim lub długim ryjem profilu prostym lub lekko wklęsłym	
policzki	słabo zarysowane	wyraźniej zarysowane niż w typie prymitywnym
uszy	szeroko rozstawione, od średniej wielkości do dużych – zakrywających oczy mięsiste	

	pochylone do przodu	lub wyraźnie zwisające
szyja	długa, wyraźnie zaznaczona	średniej długości
kark	wyraźnie zaznaczony	
tułów	raczej krótki lub średnio długi, lekko spłaszczony bocznie	średnio długi, o wyraźniej wysklepionych żebrach niż w formie prymitywnej
grzbiet	prosty lub lekko karpiowaty,	
	czasem linia grzbietu wznosi się w kierunku lędźwi	
k l a t k a piersiowa	średnio głęboka	
zad	szczupły, średnio wypełniony, lekko spadzisty, nasada ogona niska	
	krótki	średnio długi lub krótki,
szynka	wydłużona	
	słabo umięśniona	średnio lub słabo umięśniona, wyraźniej zarysowana niż u formy prymitywnej
ogon	długi, sięgający do stawu skokowego lub niżej, gruby u nasady, najczęściej prosty, dopuszczalny zakręcony, mocno owłosiony, zakończony pędzlem włosów	
kończyny	kończyny mocne, średnio długie lub długie, dopuszczalne miękkie i strome pęciny.	
umaszczenie	umaszczenie łaciate, czarno - białe, dopuszczalne zarówno osobniki przewadze barwy białej, jak i czarnej, - skóra biała lub szara, - szczecina może przybierać barwę pigmentu skóry (ciemna szczecina na szarej skórze) lub też barwa skóry i szczeciny różnią się (biała szczecina na szarej skórze, ciemna szczecina na białej skórze, co sprawia wrażenie „drugiej skóry”)	

szczecina	długa, gruba, gęsta, u niektórych osobników skrzycona w „wicherki”, dłuższa grubsza i gęściejsza wzdłuż linii grzbietu, końce szczeciny często, rozdwojone u osobników utrzymywanych w systemach wolno-wybiegowych obserwuje się podobnie jak u dzika zmiany w owłosieniu związane z porami roku. U takich osobników, w ciągu roku występują także wahania w grubości słoniny grzbietowej
sutki	co najmniej 12 prawidłowo rozwiniętych sutek, dopuszczalna jest asymetria jednego sutka

2. Cechy podstawowe rasy zlotnickiej pstrej

- są to świnie w typie słoninowym, w krzyżowaniu towarowym do wykorzystania jako komponent mateczny,
- późno dojrzewające, o wolnym lub średnim tempie wzrostu,
- świnie odporne na trudne warunki środowiskowe, dobrze wykorzystujące pasze o wysokiej zawartości włókna,
- knury odznaczają się wysokim libido,
- lochy cechuje troskliwość macierzyńska, dobra mleczność, łagodny temperament,
- płodność rzeczywista wynosi około 9 - 10 prosiąt żywo urodzonych w miocie,
- lochy rodzą najczęściej jeden do dwóch miotów w roku,
- mięso i tłuszcz pozyskiwany od świń tej rasy cechuje się doskonałą jakością i przydatnością technologiczną.

IV. Obszar geograficzny na którym realizowany jest program hodowlany świń rasy złotnickiej pstrej

Obszarem realizacji programu hodowlanego świń rasy złotnickiej pstrej jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

V. System identyfikacji zwierząt hodowlanych

1. Ogólne informacje dotyczące identyfikacji

Wszystkie świny rasy złotnickiej pstrej, objęte niniejszym programem hodowlanym, w celu identyfikacji są znakowane zgodnie z odpowiednim prawem UE i prawem krajowym. Ponadto dla celów indywidualnej identyfikacji poszczególnych osobników stosowany jest system znakowania zgodny z poniżej podanymi zasadami.

2. Indywidualna identyfikacja zwierząt hodowlanych zapewniająca wpisywanie tych zwierząt do księgi hodowlanej

Świny rasy złotnickiej pstrej powinny być trwale indywidualnie oznakowane, nie wcześniej niż po ukończeniu 21 dnia życia i nie później niż do ukończenia 60 dnia życia, poprzez tatuowanie uszu lub poprzez tatuowanie uszu i założenia kolczyka lub w szczególnych przypadkach tylko założenie kolczyka.

- a) tatuaż i kolczyk zawiera niepowtarzalny w skali kraju indywidualny numer identyfikacyjny nadany przez prowadzącego księgę hodowlane świń rasy złotnickiej pstrej,
- b) indywidualny numer identyfikacyjny jest nadawany wg wzorca:

AB-C/D

gdzie:

- A oznacza rasę zwierzęcia (01),

- B oznacza numer chlewni, w której zwierzę się urodziło (001 - 999),
- C oznacza kolejny numer zwierzęcia urodzonego w danym roku w danej chlewni (1 - 9999),
- D oznacza końcówkę roku, w którym zwierzę ukończyło 21. dzień życia (00, 01, 02, ..., 99).

- c) numer chlewni, o którym mowa w pkt. b jest nadawany przez prowadzącego księgi hodowlane świń rasy złotnickiej pstrej według kolejności zakładania stad,
- d) w przypadku znakowania świń przez tatuowanie liczbę AB (pierwsze pięć cyfr tj. oznaczające rasę zwierzęcia oraz numer chlewni umieszcza się na lewym uchu), a pozostałe C i D (kolejny numer zwierzęcia oraz końcówkę roku, w którym zwierzę ukończyło 21 dzień życia) umieszcza się na uchu prawym, przy czym liczbę C umieszcza się na dolnej krawędzi ucha, a D odwróconą względem C w szczycie ucha,
- e) na kolczyku umieszcza się numer zgodny ze wzorcem podanym w podpunkcie b),
- f) z uwagi na założenia prowadzenia elektronicznej bazy danych OSHZ-TRZODA w dokumentach hodowlanych numer zwierzęcia składa się z 11 cyfr, gdzie liczba oznaczająca numer zwierzęcia urodzonego w danym roku w danej chlewni jest zawsze czterocyfrowa (0001-9999),
- g) w przypadku znakowania świń za pomocą kolczyka jest on zakładany na lewe lub/i prawe ucho zwierzęcia.

VI. System ewidencjonowania rodowodów świń hodowlanych rasy złotnickiej pstrej wpisanych i kwalifikujących się do wpisania do sekcji głównej ksiąg hodowlanych

1.Struktura sekcji głównej księgi hodowlanej:

Sekcja główna dzieli się na klasy:

- Klasa podstawowa (KP),

- Klasa knurków i knurów hodowlanych (GK),
- Klasa loszek hodowlanych (KL),
- Klasa loch hodowlanych (GL).

2.Wpis do klas sekcji głównej księgi hodowlanej

a) Klasa podstawowa

Do klasy podstawowej sekcji głównej księgi hodowlanej świń rasy złotnickiej pstrej wpisywane będą wszystkie osobniki żeńskie i męskie posiadające rodowody, obejmujące co najmniej dwa pokolenia przodków, ze strony matki i ojca, które były wpisane do ksiąg hodowlanych świń rasy złotnickiej pstrej.

W momencie wpisu zwierzęcia do klasy podstawowej sekcji głównej księgi hodowlanej świń rasy złotnickiej pstrej otrzymuje ono numer wpisu zgodny z wzorcem:

KP AB-C/D

gdzie:

- KP oznacza klasę podstawową sekcji głównej księgi hodowlanej,
- A oznacza rasę zwierzęcia (01),
- B oznacza numer chlewni, w której zwierzę się urodziło (001 - 999)
- C oznacza kolejny numer zwierzęcia urodzonego w danym roku w danej chlewni (1 - 9999)
- D oznacza końcówkę roku, w którym zwierzę ukończyło 21. dzień życia (00, 01, 02, ..., 99)

np.: KP01042-1201/18

b) Klasa knurków i knurów hodowlanych

Do klasy knurków i knurów hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej świń rasy złotnickiej pstrej wpisywane będą wszystkie osobniki męskie, które spełniają następujące warunki wpisu do ksiąg hodowlanych:

- zostały poddane ocenie przez upoważnione osoby reprezentujące Prowadzącego księgę hodowlane świń rasy złotnickiej pstrej tj. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu w wieku 160 do 240 dni,

- ich fenotyp jest zgodny ze wzorcem rasy,

Otrzymały co najmniej dobrą ocenę pokroju,

- liczba sutek wynosi co najmniej 6/6,

- przynajmniej dwa pokolenia przodków, ze strony matki i ojca, były wpisane do ksiąg hodowlanych świń rasy złotnickiej pstrej,

W momencie wpisu zwierzęcia do klasy knurków hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej świń rasy złotnickiej pstrej otrzymuje ono numer wpisu zgodny ze wzorcem:

GK A UP

gdzie:

- GK oznacza klasę knurków i knurów hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej,

- A oznacza kolejny numeru wpisu do klasy knurków i knurów hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej,

- UP oznacza podmiot prowadzący sekcję główną księgi hodowlanej świń rasy złotnickiej pstrej tj. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

np.: GK 199 UP

c) Klasa loszek hodowlanych

Do klasy loszek hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej świń rasy złotnickiej pstrej wpisywane będą wszystkie osobniki żeńskie, które spełniają następujące warunki wpisu do ksiąg hodowlanych: -

- zostały poddane ocenie przez upoważnione osoby reprezentujące Prowadzącego księgę hodowlaną świń rasy złotnickiej pstrej tj. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu w wieku 160 do 240 dni,
- ich fenotyp jest zgodny ze wzorcem rasy,
- otrzymały co najmniej dobrą ocenę pokroju,
- liczba sutek wynosi co najmniej 6/6,
- przynajmniej dwa pokolenia przodków, ze strony matki i ojca, były wpisane do ksiąg hodowlanych świń rasy złotnickiej pstrej,

W momencie wpisu zwierzęcia do klasy loszek hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej świń rasy złotnickiej pstrej otrzymuje ono numer wpisu zgodny ze wzorcem:

KL AB-C/D

gdzie:

- KL oznacza klasę loszek hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej,
- A oznacza rasę zwierzęcia (01),
- B oznacza numer chlewni, w której zwierzę się urodziło (001 - 999),
- C oznacza kolejny numer zwierzęcia urodzonego w danym roku w danej chlewni (0001 - 9999),
- D oznacza końcówkę roku, w którym zwierzę ukończyło 21. dzień życia (00, 01, 02, ..., 99).

d) Klasa loch hodowlanych

Do klasy loch hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej świń rasy złotnickiej pstrej wpisywane będą wszystkie osobniki żeńskie wpisane do klasy loszek hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej świń rasy złotnickiej pstrej i są po pierwszym lub drugim wyproszeniu.

W momencie wpisu zwierzęcia do klasy loch hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej świń rasy złotnickiej pstrej otrzymuje ono numer wpisu wg wzorca:

GL A UP

gdzie:

- GL oznacza klasę loch hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej,
- A oznacza kolejny numer wpisu do klasy loch hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej,
- UP oznacza podmiot prowadzący sekcję główną księgi hodowlanej świń rasy złotnickiej pstrej tj. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

3. Archiwizacja danych rodowodowych-

Dane dotyczące rodowodów są ewidencjonowane w elektronicznej bazie danych OSHZ trzoda chlewna wykorzystywanym na potrzeby prowadzenia ksiąg i oceny świń rasy złotnickiej pstrej. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu jako podmiot upoważniony administruje system informatyczny OSHZ trzoda chlewna.

4. Zakres rejestrowania danych

Dla każdego osobnika czystorasowego ewidencjonowane są rodowody składające się z co najmniej dwóch pokoleń przodków ze strony ojca i matki.

5. Świadectwa zootechniczne

a) Świadectwa zootechniczne dla zwierząt czystorasowych i ich materiału biologicznego wykorzystywanego do rozrodu

Świadectwa zootechniczne, zgodne z wzorem zawartym w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2017/17 z dnia 10 kwietnia 2017 roku ustanawiającym zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 w odniesieniu do wzorów formularzy świadectw zootechnicznych dotyczących zwierząt hodowlanych i ich materiału biologicznego wykorzystywanego do rozrodu, przeznaczonych do handlu (obrotu), wydawane będą na pisemny wniosek hodowcy tylko dla osobników wpisanych do sekcji głównej księgi w poszczególnych klasach.

W przypadku młodych zwierząt czystorasowych, których wiek nie przekracza 160 dnia życia, a więc wpisanych do klasy podstawowej sekcji głównej księgi hodowlanej, Świadectwo zootechniczne zostaje wystawione po uprzedniej identyfikacji oraz kontroli prawidłowości oznakowania.

Świadectwo zootechniczne dla zarodków są wystawiane po wcześniejszym otrzymaniu od hodowcy Metryczki dla zarodków.

Świadectwa zootechniczne są wystawiane przez podmiot prowadzący księgę tj. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu w nieprzekraczalnym terminie 30 dni od daty otrzymania wniosku.

b) Odstępstwa od wymogów dotyczących wydawania, treści i formatu świadectw zootechnicznych dla handlu zwierzętami hodowlanymi i ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu

W ramach odstępstwa przewidzianego w artykule 31 ustęp 1 Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu jako podmiot prowadzący księgę hodowlaną świń rasy złotnickiej pstrej upoważnia podmioty, zajmujące się zgodnie z obowiązującym prawodawstwem krajowym i unijnym produkcją i dystrybucją nasienia knurów, które zgłosiły się z odpowiednim wnioskiem, do wydawania Świadectwa zootechnicznego knura - dawcy nasienia jako dokumentu towarzyszącego nasieniu knurów rasy złotnickiej pstrej wykorzystywanych do rozrodu w ich działalności (**Załącznik 1 – Wykaz podmiotów zajmujących się pozyskiwaniem i**

przechowywaniem nasienia knurów upoważnionych do wydawania Świadectwa zootechnicznego knura).

VII. Cele programu hodowlanego w zakresie selekcji i hodowli

Celem programu hodowlanego jest zachowanie rasy złotnickiej pstrej, w tym:

- utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 500 loch i 25 knurów stada podstawowego, a następnie jej zwiększanie, co ma ograniczyć wzrost homozygotyczności w populacji świń rasy złotnickiej pstrej oraz zachowanie zmienności genetycznej oraz fenotypowej,
- w przypadkach uzasadnionych (np. tendencja zmniejszenia się pogłowia loch poniżej wymaganego minimum, zagrożenie epidemiologiczne) przewiduje się dokonanie kriokonserwacji materiału biologicznego (zarodków i nasienia), zgodnie z opracowanym "Programem ochrony zasobów genetycznych świń ras rodzimych metoda „*ex-situ*”, i zdeponowanie go w Krajowym Banku Materiału Biologicznego nadzorowanym przez Instytut Zootechniki PIB,
- w ramach hodowli „*in-situ*” monitorowanie i praca nad zachowaniem specyficznych dla rasy cech takich jak: silna konstytucja, odporność na warunki środowiskowe, niewybredność w stosunku do pasz o wysokiej zawartości włókna, wysoka jakość i przydatność technologiczna mięsa,
- prowadzenie oceny i umiarkowanej selekcji, przede wszystkim w zakresie cech użytkowości rozplodowej przy jednoczesnym zachowaniu unikatowych genotypów wyeliminowanych w innych rasach w wyniku intensywnej selekcji.

Ze względu na konieczność zachowania maksymalnej zmienności genetycznej i fenotypowej dobór osobników do kojarzeń odbywa się na zasadzie indywidualnego doboru knurów do loch mając na uwadze przede wszystkim jak najmniejsze ich spokrewnienie.

Ocena użytkowości tucznej rzeźnej wykonywana przyżyciowo i poubojowo będzie traktowana jedynie jako wskaźnik informacyjny o populacji.

Dla zachowania możliwości produkcji materiału czystorasowego w stadach realizujących Program hodowlany świń rasy złotnickiej pstrej każde ze stad jest zobowiązane do utrzymania knura rasy złotnickiej pstrej. Przy czym należy dążyć do takiej liczby knurów, przy której, jeden rozplodnik przypada na nie więcej niż 25 loch.

VIII. System generowania, rejestracji, przekazywania i wykorzystania oceny wartości użytkowej świń rasy złotnickiej pstrej.

1. Ocena pokroju (budowy)

Ocenie pokroju podlegają knurki i loszki hodowlane rasy złotnickiej pstrej w wieku 160 - 240 dni życia. Przeprowadza się ją wzrokowo poprzez porównanie budowy ocenianego zwierzęcia ze wzorcem rasy. Ocenia się następujące elementy:

- ogólne związanie poszczególnych partii ciała, harmonijność budowy oraz uwydatnienie cech typowych dla rasy i płci,
- wygląd zewnętrznych narządów płciowych,
- budowę i postawę kończyn oraz sposób poruszania się,
- partię przodu (klatkę piersiową, łopatkę, kark),
- długość boku,
- grzbiet i brzuch,
- partię zadu.

Ocena jest czterostopniowa:

- bardzo dobra,
- dobra,
- dostateczna,
- niedostateczna.

Warunkiem wpisu do klasy loch i knurów hodowlanych sekcji głównej księgi hodowlanej świń rasy złotnickiej pstrej jest uzyskanie przez zwierzę co najmniej dobrej oceny pokroju.

2. Ocena wartości użytkowej świń rasy złotnickiej pstrej:

a) użytkowość rozplodowa loch

Ocenę użytkowości rozplodowej lochy prowadzi się od dnia urodzenia przez nią pierwszego miotu do momentu jej wybrakowania ze stada. Ocena ta prowadzona jest w chlewni, w której jest utrzymywana locha i obejmuje ustalenie:

- daty urodzenia miotu,
- liczby żywo urodzonych prosiąt w miocie w pierwszym dniu po urodzeniu tego miotu,
- liczby martwo urodzonych prosiąt w miocie,
- liczby i płci prosiąt oraz liczby sutków każdego prosięcia w miocie w 21 dni po urodzeniu.

Ponadto w stadach objętych oceną są monitorowane:

- masa miotu przy urodzeniu,
- masa miotu w 21. dniu życia.

Monitorowaniem powyższych cech, objętych powinno być około 10% wszystkich miotów urodzonych w danym roku w całej populacji.

b) użytkowość tuczna i rzeźna loszek i knurków hodowlanych badana przyżyciowo

W stadach świń rasy złotnickiej pstrej monitorowana jest użytkowość tuczna i rzeźna oceniana przyżyciowo. Ocenie użytkowości tucznej i rzeźnej dokonywanej przyżyciowo podlegają knurki i loszki hodowlane w wieku 160-240 dni życia. Oceną, objętych jest minimum 40% knurków i loszek zakwalifikowanych do hodowli w danym roku.

Ocena obejmuje ustalenie:

- wieku i płci zwierzęcia,
- tempa wzrostu określanego za pomocą przyrostu dobowego przeliczonego na 180 dzień życia zwierzęcia,
- stopnia umięśnienia wyrażonego procentową zawartością mięsa w tuszy.

Obliczenia przyrostu dobowego dokonuje się według wzoru:

$$X_1 = \frac{602,3893 \times Z}{-98,0970 + 1,5357 \times W - 0,002157 \times W^2}$$

gdzie:

Z - masa ciała zwierzęcia w dniu oceny,

W - wiek zwierzęcia w dniu oceny.

Stopień umięśnienia zwierzęcia określany jest na podstawie pomiaru:

- grubości słoniny, dokonywanego za pomocą aparatu ultradźwiękowego w następujących punktach:
  - a) za ostatnim zębem na granicy kręgów piersiowych i lędźwiowych (P₂), 3 cm poniżej linii środkowej grzbietu,
  - b) za ostatnim zębem na granicy kręgów piersiowych i lędźwiowych (P₄), 8 cm poniżej linii środkowej grzbietu,
- wysokość poprzecznego przekroju mięśnia najdłuższego grzbietu, dokonywanego w miejscu za ostatnim zębem na granicy kręgów piersiowych i lędźwiowych (P₄), 8 cm poniżej linii środkowej grzbietu.

Obliczenia stopnia umięśnienia w ramach oceny użytkowości tucznej i rzeźnej świń w okresie życia zwierzęcia dokonuje się według wzoru:

$$X_2 = -0,4203P_2 - 0,4461P_4 + 0,2469P_4M + 54,8763$$

gdzie:

P₂ - grubość słoniny za ostatnim zębem, 3 cm poniżej linii środkowej grzbietu,

P₄ - grubość słoniny za ostatnim zębem, 8 cm poniżej linii środkowej grzbietu,

P₄M - wysokość poprzecznego przekroju mięśnia najdłuższego grzbietu w punkcie P₄.

d) użytkowość tuczna i rzeźna badana poubojowo w Stacjach Kontroli Użytkowości Tucznej i Rzeźnej Trzody Chlewnej

Ocena użytkowości tucznej i rzeźnej dokonywana po uboju obejmować będzie zwierzęta wskazane przez prowadzącego księgę, skierowane do tuczu kontrolnego w specjalnie wyodrębnionym obiekcie (Stacji Kontroli Użytkowości Tucznej i Rzeźnej Trzody Chlewnej SKURTCh) należącym do Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie.

Dane kontaktowe do kierowników poszczególnych stacji kontroli znajdują się na stronie internetowej Instytutu Zootechniki PIB www.izoo.krakow.pl

Polegać ona będzie na ocenie:

- rodzeństwa (kojarzenia) na podstawie wyników oceny po uboju rodzeństwa pochodzącego od tych samych rodziców,
- ojca na podstawie wyników oceny jego potomstwa po uboju,

Ocena użytkowości tucznej i rzeźnej świń po uboju obejmuje ustalenie:

- tempa wzrostu zwierząt i zużycia paszy w okresie tuczu kontrolnego,

- jakości tuszy,
- jakości mięsa w tuszy.
-

Dane dotyczące wyników oceny wartości użytkowej są gromadzone na bieżąco w systemie komputerowym OSHZ Trzoda chlewna i wykorzystywane w pracach hodowlanych oraz jako wskaźnik informacyjny o populacji. Wyniki oceny są przekazywane w formie elektronicznej do Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie w celu ich gromadzenia i przetwarzania na potrzeby realizacji programu hodowlanego i programu ochrony zasobów genetycznych świń tej rasy oraz publikacji danych.

IX. System wykorzystywany do przeprowadzenia oceny genetycznej zwierząt dla loch i knurów rasy złotnickiej pstrej

Nie prowadzi się oceny wartości genetycznej.

X. Regulamin rozstrzygania sporów z hodowcami

Sprawy sporne poddawane będą do rozstrzygnięcia sądowi powszechnemu właściwemu ze względu na siedzibę Prowadzącego księgi hodowlane rasy złotnickiej pstrej tj. UP Poznań zgodnie z punktem 1 paragrafu 4 „Regulaminu praw i obowiązków Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu prowadzącego księgi rasy złotnickiej pstrej oraz hodowców realizujących program hodowlany świń rasy złotnickiej pstrej” stanowiącego załącznik do niniejszego Programu (**Załącznik 2 - Regulamin praw i obowiązków Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu prowadzącego księgi rasy złotnickiej pstrej oraz hodowców realizujących program hodowlany świń rasy złotnickiej pstrej**).

XI. Prawa i obowiązki hodowców uczestniczących w realizacji programu hodowlanego świń rasy złotnickiej pstrej

Prawa i obowiązki hodowców uczestniczących w realizacji programu hodowlanego świń rasy złotnickiej pstrej zostały określone w punktach od 1 do 9 paragrafu 3 „Regulaminu praw i obowiązków Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu prowadzącego księgi rasy złotnickiej pstrej oraz hodowców realizujących program hodowlany świń rasy złotnickiej pstrej” stanowiącego załącznik numer 1 do niniejszego Programu.

XII. Prawa i obowiązki prowadzącego księgę hodowlaną tj. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

Prawa i obowiązki prowadzącego księgę hodowlaną tj. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu zostały określone w punktach od 1 do 8 paragrafu 2 „Regulaminu praw i obowiązków Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu prowadzącego księgi rasy złotnickiej pstrej oraz hodowców realizujących program hodowlany świń rasy złotnickiej pstrej” stanowiącego załącznik do niniejszego Programu.

XIII. Zapewnienie o prawie własności do zwierząt objętych programem hodowlanym świń rasy złotnickiej pstrej i prawie do podejmowania decyzji hodowlanych

Zgodnie z punktem 8 paragrafu 2 „Regulaminu praw i obowiązków Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu prowadzącego księgi rasy złotnickiej pstrej oraz hodowców realizujących program hodowlany świń rasy złotnickiej pstrej” UP w Poznaniu zapewnia, że udostępnienie zwierząt do realizacji programu hodowlanego świń rasy złotnickiej pstrej nie powoduje zrzeczenia się przez hodowcę praw własności do swoich zwierząt oraz prawa do podejmowania decyzji hodowlanych dotyczących tych zwierząt, o ile są one zgodne z założeniami realizacji programu hodowlanego.

XIV. Informacja o publikacji wyników oceny wartości użytkowej świń rasy złotnickiej pstrej

Obecnie wyniki są publikowane raz do roku jako stan hodowli i wyniki oceny świń ras rodzimych za rok poprzedni. Wyniki publikuje Instytut Zootechniki PIB w Krakowie w formie papierowej i elektronicznej na stronie Instytutu Zootechniki PIB www.izoo.krakow.pl

XV. Oświadczenie o liczbie zwierząt objętych programem hodowlanym rasy złotnickiej pstrej i wpisanych do księgi hodowlanej nadzorowanej przez Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu 31.10.2022 roku liczba świń rasy złotnickiej pstrej objętych programem hodowlanym i wpisanych do ksiąg hodowlanych wynosi:

- 1178 loch

- 30 knury

XVI. Załączniki

Załącznik 1 - Wykaz podmiotów zajmujących się pozyskiwaniem i przechowywaniem nasienia knurów upoważnionych do wystawiania Świadectwa zootechnicznego knura rasy złotnickiej pstrej.

Załącznik 2 - Regulamin praw i obowiązków Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu prowadzącego księgę rasy złotnickiej pstrej oraz hodowców realizujących program hodowlany świń rasy złotnickiej pstrej.